

NUSSOLINI TVORI NE- VARNOST ZA VES SVET S SVOJIM PUSTOLOVSTVOM

Tako se je izrazil senator Walsh v razpravi o italijanskih dolgov. — Črtanje italijanskih dolgov pomeni pojačanje Mussolinija in vojno.

Washington, D. C. — Ko se je vršila debata o črtanju italijanskih dolgov, je senator Walsh iz Montane naštel grožnje Mussolinija, s katerimi je grozil, da povzroči novo vojno. Imenoval je Mussolinija nevarnost za svetovni mir in napredok. Ob istem času je dal tudi odgovor. Anandona Copper kompaniji, ki hoče nanj vplivati, da bi verjel, da farmariji in delavci iz Montane žele, da glasuje za črtanje italijanskih dolgov, ker bi se dobro prodajala dva glavna montanska produkta — baker in pšenica. Ne da bi bil imenoval mogočno kompanijo, je dokazal, da misli Mussolini pritičati vojno in vojna pa pomeni še večje uboštvo za Italijo. Po Walshovi sodbi bi nastala zahteva na tujemskem trgu po štirih glavnih montanskih produktih — srebru, bakru, pšenici in mesu veliko večja, ako se Mussoliniju ne dovolijo vojni krediti.

"Veliko je vzrokov, da se verjame," je rekel senator, "da se nas vprašuje, da pomagamo Mussoliniju, zdaj gospodarju v

Italiji, najvišjemu diktatorju, tako aranžirati finance, da začne zopet novo vojno."

Senator Walsh je opozoril na obtožbo, ki je bila izgovorjena v britskem parlamentu in na katero se ni bilo odgovorjeno, da je Mussolini povzročil braziljski veto proti vstopu Nemčije v ligo narodov. Čital je zahteve dnevnika "La Tribuna", fašistovskega glasila, po katerih se naj zaseže s silo ozemlje ob Sredozemskem morju, najbrž turško ozemlje. Končal je, ako se zdaj da Mussoliniju finančno podpora, tedaj to pomeni pomagati Mussoliniju do vojne. Argumentiral je, ako Amerika želi pomagati Italiji, tedaj naj Amerika zniža colnino na italijanske produkte, tako da se bo trgovina med Ameriko in Italijo razvila in narasla.

Senator Borah je skušal v zadnjem trenutku odvrniti, da senat odobri pogodbo za izravnava italijanskih dolgov. Stavil je predlog, da se vsa zadeva še enkrat pošlje finančnemu odseku in v uvaževanje. Predlog je bil odklonjen. Za sprejem pogodbe so glasovali republikanski strogardniki in burbonski demokrate. Mussolini je triumfalno vzel prepričevalni kritiki. Mussolini ima zdaj svobodne roke.

Governor posreduje v passaiški stavki

Imenoval je odbor, kateremu načeluje sam in pozval je tekstilne magnate na konferenco. Veditelj stavkarjev so se prvi odzvali.

Passaic, N. J. — Governor Moore je podzvel akcijo za končanje stavke 12,000 delavcev v tukajšnjih tekstilnih tovarnah. Imenoval je posredovalni odbor štirih članov in predsednik je on sam. Nato je Moore povabil zastopnike stavkarjev in lastnikov tovarnov na konferenco. Stavkarški odbor se je takoj odzval, da je pripravljen na konferenco.

Mussolini srdit na Belgijo

Belgijski socialisti so sežgali Mussolinija v podobi in diktator grozil pretrgati diplomatske stike.

Bruselj, Belgija, 22. apr. — Incident, ki se je zgodil večer, je spravil belgijsko vlado v diplomatske komplikacije z Italijo. V La Louviere so socialisti priredili velike protifašistovske demonstracije, pri katerih so vozili po mestu slamnatega možica z obvezanim nosom in napisom "Mussolini" ter ga končno javno sežgali. Več ko 6000 delavcev je prisostvovalo demonstracijam. Takoj nato je prišla vest, da je Mussolini odpoklical italijanskega poslanika v Rim. Belgijška vlada je formalno obžalovala čin in minister za notranje zadeve je odredil preiskavo.

Belgijska vlada je koalicijska socialistov in klerikalcev.

Berlin, 22. apr. — Iz Danziga poročajo, da je ondotni italijanski konzul vložil pri senatu oster protest proti napadom na Mussolinija v socialističnem listu "Volksstimme". Konzul je zagrozil z "neljubimi posledicami", če napadi takoj ne prenehajo. Senat je pa odgovoril, da je tisk svoboden.

Francija in Španija ja sta si v lasih

Francoška vlada ponovno preti s separatnim mirom z Rifljanci.

Paris, 22. apr. — V diplomatskih krogih zopet govore o možnosti preloma alijance med Francijo in Španijo ter separatnega mira v Maroku. Neuradna vest se glasi, da je premier Briand sinoči posvaril španskega poslanika, s katerim je konferiral, da Španija mora prenehati s oviranjem mirovnega pogajanja z Abdel Krimom, drugače bo Francija prisiljena skleniti mir neodvisno. Španski diktator Primo de Rivera zahteva take pogoje, da jih Abdel Krim ne bo nikdar sprejel.

PREISKAVA O STAVKI V PASSAICU POSTANE MOŽNA

Besede senatorja Boraha so napravile vtis. — Napredni element v kongresu je pričel postajati bolj živahen.

Washington, D. C. — Senator McKinley, predsednik senatnega odbeka za tovarniško industrijo, je pozval svoj odsek zopet na sejo, da uvažuje La Folletteovo resolucijo. Glasni protesti proti vojnemu sodu in nasilnosti policije v Passaicu in Borahova grožnja, da se bo zanesel v senat, so vplivali nanj, da je podvzel ta korak.

Kakor hitro je Coolidge pokazal, da si umije roke glede te zadeve in da prepusti celo zadevo federalnemu pravniku v severnem New Jerseyju, so se napredni elementi pričeli zopet zanimati za zadevo. La Follette je obklical McKinleyja. Edge in Edwards je New Jerseyja sta pa sklenila, da je bolje, ako se vrši tajna seja. McKinley, ki je zdaj pohabljen senatorski rajjak, je

videl priliko, da pomaga Belu hiši od strani in iz podpore. Slišal se je govornica, da se vrši odsekova seja in da se mogoče vrši preliminarne preiskave o stavki, da se lahko priporoči senatu, ali se lahko sprejme La Folletteovo resolucijo za popolno preiskavo.

Bilo je dne 17. marca, da so voditelji stavke prišli v Washington s Frank P. Walshom in priporočili preiskavo stavke. Dne 20. marca je La Follette predlagal svojo resolucijo. O njej se je vršila debata in odkazana je bila odseku, da takoj podvzame akcijo. Teden kasneje je odsek glasoval, da se akcija za teden dni odloži, da si La Follette in Wheeler nasprotovata temu zaključku. Izgovor je bil ta, da je potrebno, da senator Edwards gre za teden dni v Passaic. Edwards se je vrnil prvega aprila in do 16. aprila ni bilo ničesar slišati o stavki. Nato je Borah povedal senatu, ako se odsek ne gane, tedaj bo predlagal, da se njemu ta zadeva odvzame.

VOJNE V TURČIJI NAJBRIŠE NE BO

Jugoslavija zahteva vso Albanijo, Mussolini pa noče dati. Turčija morda vstopi v Sovjetsko unijo in dobi rdečo armado na pomoč. Angleži svetujejo, naj grejo v ligo narodov.

Paris, 22. apr. — Turčija se boji, da pride vojna z Italijo še to leto. Kakor poročajo iz Angere, se tam vrše velike mobilizacijske priprave. Mustafa Kemal paša je sklenil odgovoriti na Mussolinijeve pomorske demonstracije z velikimi vojaškimi manevri v zapadni Anatoliji, ki bodo trajali več tednov; več ko 250,000 vojakov bo prisostvovalo.

Druge vesti se pa glasi, da z vojno najbrž ne bo nič, ker se Mussolini še ni pogodil z Jugoslavijo glede nevtiralnosti. Jugoslavija baže zahteva vso Albanijo, Italija pa noče v to privoliti.

Iz diplomatskih virov se tudi poroča, da turški vladni krogi še niso odinili, kako bi se postavili po robu italijansko-turški agresiji, če res pride. Nekateri turški voditelji so pripravljeni dati Angliji Mosul, a samo da si zagotovijo njeno nevtiralnost ali morda pomoč. Drugi, med katerimi je Kemal, pa hočejo k ljubovati tudi Angliji, če pridobijo sovjetsko Rusijo za pomoč. Sovjetska vlada je baže predlagala turški vladi, naj turška republika vstopi v Unijo socialističnih sovjetskih republik, v kateri ostane v vseh svojih notranjih zadevah popolnoma neodvisna; v tem slučaju bi jo branila ruska rdeča armada.

Iz Carigrada poročajo, da Turki mrzlično utrjujejo trško mejo, da si je proti lozanski pogodbi.

London, 22. apr. — Angleška vlada pridno iskorišča strah Turčije pred Mussolinijevimi grožnjami. Vlada upa, da zdaj pridobi Turke za ugodno rešitev mosulskega vprašanja.

Listi poročajo, da je Ševri paša, turški diplomatiki predstavnik v Londonu, te dni posetil zunanega ministra Chamberlaina, prosegal za zaščito napram Mussolinijevemu strašilu. Chamberlain mu je baže odgovoril, da naj Turčija vstopi v ligo narodov, nakar bo imela vso ligo na svoji strani, če je kdo napade brez vzroka.

Kongres noče dati Debes državljanstva

Washington, D. C. — Zbornišni odsek za imigracijo in naturalizacijo je zavrgel Bergerjevo resolucijo za kongresno vpostavljenje državljanstva pravice Eugene V. Debsu. Berger je v sredo ostro kritiziral akcijo odbeka in rekel, da ne bo miroval, dokler Debs ne dobi zadostčenja.

HUD PETELIN.

Napada otroke na povratku iz šole.

Fall River, Mass. — Maule M. Cavalho je naznanil policiji, da je videl, kako je skočil tuj petelin na plot in se zagnal v njegovega triletnega sina Daniela in ga oključal. Napadel pa ni samo njega, ampak tudi njegovega brata. Daniel je imel devetnajst malih ran na obrazu in na rokah.

Mrs. Olga Perry, njegova sosedka, pripoveduje, da petelin najmanj deset do dvajsetkrat na dan skoči čez plot in čaka, da prihajajo otroci iz šole. Nato jih napade.

Zogarski junak — ropar.

New York. — Alexander Reilly Hodges, 26 letni junak na baseballskih igriščih in sin bogatih staršev iz Kansas Cityja, je bil 21. t. m. aretirani radi ropu.

Fašistovske unije odprale prvomajski praznik

Italijanski delavci, potnjeni v črno srajce, bodo odalele imeli svoj praznik na dan legendarne ustanovitve Rima.

Rim, 22. apr. — Fašistovska Italija je večerj obhajala trojni praznik: obletnico utemeljenja Rima, kolonialni dan in dan počitka fašistovskega delavstva. Fašistovske delavske unije so v proklamaciji zavrgle prvi maj kot delavski dan in razglasile, da njihov dan odalej je 21. aprila vsako leto.

Dan je potekel brez posebnih incidentov. Bile so parade in govorice, toda Mussolini je molčal, da si ga je čakalo 30,000 ljudi na Piazza Colonna. On pa je medtem ogledoval — sedeč v soko na stolu kakor nekdanji rimski imperator na tronu — parade fašistovskih deških skavtov pred Kolizejem.

Kitajski rekonjeronari se spopadajo med sabo

Cang in Vu se grdo gledata. Kantonska vlada posilva ljudstvo na odpor.

Šangaj, 22. apr. — Kriza v Pekingu je vedno večja. Vest je prišla, da se razvija konflikt med mandžurskim diktatorjem Čangom in Vu se grdo gledata. Kantonska vlada posilva ljudstvo na odpor.

Šangaj, 22. apr. — Kriza v Pekingu je vedno večja. Vest je prišla, da se razvija konflikt med mandžurskim diktatorjem Čangom in Vu se grdo gledata. Kantonska vlada posilva ljudstvo na odpor.

Po nekem poročilu iz Pekinga so voditelji kuomintuna pred izpraznitvijo Pekinga egzistirali 399 mož kabinetske garde, katere je pred nekaj tedni postrelila 30 dijakov, ki so demonstrirali proti tujemskemu imperijalizmu.

Delavčeve dividende

Chicago, Ill. — Theodore Bendell, star štirideset let in nadzornik voz na železnici, je prišel med dva vozova, ki sta ga tako stisnila, da je na pota v bolnišnico umrl.

KRVAVA STATISTIKA.

Chicago. — V sredo so avti povozili štiri male deklice, ki so se igrale na cestah. Tri so umrle, ena pa je v bolnišnici. Stevil žrtve je s tem naraslo na 223.

POŽREŠNI LJUDJE INAJO OD POGREBOV VELIKE DOBIČKE

Ti dobički so od 500-odstotni do 1000-odstotni. — Mrliške rakve, ki se v trgovini na debele prodajajo po \$25 do \$30, se zaračunajo po \$200 do \$300.

HUD PETELIN.

Napada otroke na povratku iz šole.

Fall River, Mass. — Maule M. Cavalho je naznanil policiji, da je videl, kako je skočil tuj petelin na plot in se zagnal v njegovega triletnega sina Daniela in ga oključal. Napadel pa ni samo njega, ampak tudi njegovega brata. Daniel je imel devetnajst malih ran na obrazu in na rokah.

Mrs. Olga Perry, njegova sosedka, pripoveduje, da petelin najmanj deset do dvajsetkrat na dan skoči čez plot in čaka, da prihajajo otroci iz šole. Nato jih napade.

Zogarski junak — ropar.

New York. — Alexander Reilly Hodges, 26 letni junak na baseballskih igriščih in sin bogatih staršev iz Kansas Cityja, je bil 21. t. m. aretirani radi ropu.

RADIČ JE ZAČEL LJUT BOJ NA CELI ČRTI Z NOVO VLA- DO, V KATERI NIMA STOLČKA

Vodja hrvatske kmetake stranke je obdolžil novo vlado največje korupcije. Stojadinovič je obdolžen, da je hotel oslepariti državo za 23 milijonov dinarjev v prid ameriški Standard Oil Co., kompanija pa dolgi radičevca dr. Pečarja, da je hotel izvabiti iz nje pet milijonov dinarjev.

Dunaj, 22. apr. — (Chicago Tribune Press Service.) — Stjepan Radić, vodja hrvatske kmetake stranke, je začel ljuto kampanjo proti novi jugoslovanski vladi. Obdolžil je vlado največje korupcije. Radić napada bivšega finančnega ministra Stojadinoviča, upravitelja angleško-arbanske banke, da se je dogovoril s Standard Oil kompanijo vred, da oropa državo na davkih v vsoti do 23 milijonov dinarjev (\$404,800).

Belgrad, Jugoslavija, 22. apr. — Zda so na dnevnem redu obtožbe in protiožbožbe splošne korupcije v Belgradu. Komisija, katero je imenovala Radićeva stranka in katero vodi dr. Pečar, da preišče, koliko je Standard Oil kompanija plačala davkov, se je — kakor izgleda — sama zapletla v korupcijo. Cela škandalna afera je povzročila največje razburjenje v Belgradu, kjer se nekaj tednov vlada politični kaos med neprestanim razkrivanjem škandalov.

Radić, ki je otvoril krišarsko

Nadniti mohički škofje Pred novimi volit-

vani v Estoniji
Socialistična delavska stranka je postavila kandidata na vse javne urade. — Izgledi za socialistično stranko so dobri.

London, Anglija, (L. L.) — Volitve v Estoniji se bodo vršile dne 15., 16. in 17. maja t. l. Volilna kampanja je že prišla. Socialistična delavska stranka je postavila v desetih okrajih 13 list, na katerih je 230 kandidatov. Volilni izgledi za socialistično so zelo ugodni. Pri volitvah leta 1923 so socialisti prejeli 86,000 glasov in prišli so si dva in dvajset mandatov. V toku parlamentarnega zasedanja se je pa število socialističnih zastopnikov pomnožilo na šest in dvajset.

Preden je končalo strankino zborovanje, so istopili in stranka trije bivši komunistični poslanci, ker jih socialistična stranka ni več postavila kandidatom. Zda te vodi neki bivši komunist, in skozi pocepiti delavce. To upa doseči z ustanovitvijo estonske delavske stranke. Stranka ne želi nobenega pocepjanja, ampak prepričana je, da ti pocepjalci ne napravijo stranki nobene škode.

Po komunističnem coup d'étatu v mesecu decembru leta 1924, je socialistična delavska stranka vstopila v koalicio z namenom, da se odpravi tajni zakon, ki so ogrožali z uničenjem vse delavsko gibanje. V mesecu decembru leta 1925 je socialistična stranka zopet sponstila koalicio. Koalicio je razpadla in socialistična delavska stranka ima v volilni kampanji proste roke.

MEHIŠKEMU DELAVCU JE BILA ODSKODNINA OD- KLONJENA.

Kansas City, Mo. — Senao Ruan, Mehikanec in železniški delavec, je zadobil pri delu teško poškodbo. Ostal je pohabljen za vse svoje življenje. Tožil je Union Pacific železnico za \$54,450 odškodnino. Porotna obravnava je trajala dvajset dni in zaslišanih je bilo dvajset zdravniških izvedencev. Porotniki so odškodnino odklonili.

Kansas City, Mo. — Senao Ruan, Mehikanec in železniški delavec, je zadobil pri delu teško poškodbo. Ostal je pohabljen za vse svoje življenje. Tožil je Union Pacific železnico za \$54,450 odškodnino. Porotna obravnava je trajala dvajset dni in zaslišanih je bilo dvajset zdravniških izvedencev. Porotniki so odškodnino odklonili.

Kansas City, Mo. — Senao Ruan, Mehikanec in železniški delavec, je zadobil pri delu teško poškodbo. Ostal je pohabljen za vse svoje življenje. Tožil je Union Pacific železnico za \$54,450 odškodnino. Porotna obravnava je trajala dvajset dni in zaslišanih je bilo dvajset zdravniških izvedencev. Porotniki so odškodnino odklonili.

Kansas City, Mo. — Senao Ruan, Mehikanec in železniški delavec, je zadobil pri delu teško poškodbo. Ostal je pohabljen za vse svoje življenje. Tožil je Union Pacific železnico za \$54,450 odškodnino. Porotna obravnava je trajala dvajset dni in zaslišanih je bilo dvajset zdravniških izvedencev. Porotniki so odškodnino odklonili.

Kansas City, Mo. — Senao Ruan, Mehikanec in železniški delavec, je zadobil pri delu teško poškodbo. Ostal je pohabljen za vse svoje življenje. Tožil je Union Pacific železnico za \$54,450 odškodnino. Porotna obravnava je trajala dvajset dni in zaslišanih je bilo dvajset zdravniških izvedencev. Porotniki so odškodnino odklonili.

Kansas City, Mo. — Senao Ruan, Mehikanec in železniški delavec, je zadobil pri delu teško poškodbo. Ostal je pohabljen za vse svoje življenje. Tožil je Union Pacific železnico za \$54,450 odškodnino. Porotna obravnava je trajala dvajset dni in zaslišanih je bilo dvajset zdravniških izvedencev. Porotniki so odškodnino odklonili.

Kansas City, Mo. — Senao Ruan, Mehikanec in železniški delavec, je zadobil pri delu teško poškodbo. Ostal je pohabljen za vse svoje življenje. Tožil je Union Pacific železnico za \$54,450 odškodnino. Porotna obravnava je trajala dvajset dni in zaslišanih je bilo dvajset zdravniških izvedencev. Porotniki so odškodnino odklonili.

Kansas City, Mo. — Senao Ruan, Mehikanec in železniški delavec, je zadobil pri delu teško poškodbo. Ostal je pohabljen za vse svoje življenje. Tožil je Union Pacific železnico za \$54,450 odškodnino. Porotna obravnava je trajala dvajset dni in zaslišanih je bilo dvajset zdravniških izvedencev. Porotniki so odškodnino odklonili.

Kansas City, Mo. — Senao Ruan, Mehikanec in železniški delavec, je zadobil pri delu teško poškodbo. Ostal je pohabljen za vse svoje življenje. Tožil je Union Pacific železnico za \$54,450 odškodnino. Porotna obravnava je trajala dvajset dni in zaslišanih je bilo dvajset zdravniških izvedencev. Porotniki so odškodnino odklonili.

Kansas City, Mo. — Senao Ruan, Mehikanec in železniški delavec, je zadobil pri delu teško poškodbo. Ostal je pohabljen za vse svoje življenje. Tožil je Union Pacific železnico za \$54,450 odškodnino. Porotna obravnava je trajala dvajset dni in zaslišanih je bilo dvajset zdravniških izvedencev. Porotniki so odškodnino odklonili.

Kansas City, Mo. — Senao Ruan, Mehikanec in železniški delavec, je zadobil pri delu teško poškodbo. Ostal je pohabljen za vse svoje življenje. Tožil je Union Pacific železnico za \$54,450 odškodnino. Porotna obravnava je trajala dvajset dni in zaslišanih je bilo dvajset zdravniških izvedencev. Porotniki so odškodnino odklonili.

Kansas City, Mo. — Senao Ruan, Mehikanec in železniški delavec, je zadobil pri delu teško poškodbo. Ostal je pohabljen za vse svoje življenje. Tožil je Union Pacific železnico za \$54,450 odškodnino. Porotna obravnava je trajala dvajset dni in zaslišanih je bilo dvajset zdravniških izvedencev. Porotniki so odškodnino odklonili.

Kansas City, Mo. — Senao Ruan, Mehikanec in železniški delavec, je zadobil pri delu teško poškodbo. Ostal je pohabljen za vse svoje življenje. Tožil je Union Pacific železnico za \$54,450 odškodnino. Porotna obravnava je trajala dvajset dni in zaslišanih je bilo dvajset zdravniških izvedencev. Porotniki so odškodnino odklonili.

Kansas City, Mo. — Senao Ruan, Mehikanec in železniški delavec, je zadobil pri delu teško poškodbo. Ostal je pohabljen za vse svoje življenje. Tožil je Union Pacific železnico za \$54,450 odškodnino. Porotna obravnava je trajala dvajset dni in zaslišanih je bilo dvajset zdravniških izvedencev. Porotniki so odškodnino odklonili.

Kansas City, Mo. — Senao Ruan, Mehikanec in železniški delavec, je zadobil pri delu teško poškodbo. Ostal je pohabljen za vse svoje življenje. Tožil je Union Pacific železnico za \$54,450 odškodnino. Porotna obravnava je trajala dvajset dni in zaslišanih je bilo dvajset zdravniških izvedencev. Porotniki so odškodnino odklonili.

Kansas City, Mo. — Senao Ruan, Mehikanec in železniški delavec, je zadobil pri delu teško poškodbo. Ostal je pohabljen za vse svoje življenje. Tožil je Union Pacific železnico za \$54,450 odškodnino. Porotna obravnava je trajala dvajset dni in zaslišanih je bilo dvajset zdravniških izvedencev. Porotniki so odškodnino odklonili.

Kansas City, Mo. — Senao Ruan, Mehikanec in železniški delavec, je zadobil pri delu teško poškodbo. Ostal je pohabljen za vse svoje življenje. Tožil je Union Pacific železnico za \$54,450 odškodnino. Porotna obravnava je trajala dvajset dni in zaslišanih je bilo dvajset zdravniških izvedencev. Porotniki so odškodnino odklonili.

Kansas City, Mo. — Senao Ruan, Mehikanec in železniški delavec, je zadobil pri delu teško poškodbo. Ostal je pohabljen za vse svoje življenje. Tožil je Union Pacific železnico za \$54,450 odškodnino. Porotna obravnava je trajala dvajset dni in zaslišanih je bilo dvajset zdravniških izvedencev. Porotniki so odškodnino odklonili.

Kansas City, Mo. — Senao Ruan, Mehikanec in železniški delavec, je zadobil pri delu teško poškodbo. Ostal je pohabljen za vse svoje življenje. Tožil je Union Pacific železnico za \$54,450 odškodnino. Porotna obravnava je trajala dvajset dni in zaslišanih je bilo dvajset zdravniških izvedencev. Porotniki so odškodnino odklonili.

Kansas City, Mo. — Senao Ruan, Mehikanec in železniški delavec, je zadobil pri delu teško poškodbo. Ostal je pohabljen za vse svoje življenje. Tožil je Union Pacific železnico za \$54,450 odškodnino. Porotna obravnava je trajala dvajset dni in zaslišanih je bilo dvajset zdravniških izvedencev. Porotniki so odškodnino odklonili.

Kansas City, Mo. — Senao Ruan, Mehikanec in železniški delavec, je zadobil pri delu teško poškodbo. Ostal je pohabljen za vse svoje življenje. Tožil je Union Pacific železnico za \$54,450 odškodnino. Porotna obravnava je trajala dvajset dni in zaslišanih je bilo dvajset zdravniških izvedencev. Porotniki so odškodnino odklonili.

Kansas City, Mo. — Senao Ruan, Mehikanec in železniški delavec, je zadobil pri delu teško poškodbo. Ostal je pohabljen za vse svoje življenje. Tožil je Union Pacific železnico za \$54,450 odškodnino. Porotna obravnava je trajala dvajset dni in zaslišanih je bilo dvajset zdravniških izvedencev. Porotniki so odškodnino odklonili.

Kansas City, Mo. — Senao Ruan, Mehikanec in železniški delavec, je zadobil pri delu teško poškodbo. Ostal je pohabljen za vse svoje življenje. Tožil je Union Pacific železnico za \$54,450 odškodnino. Porotna obravnava je trajala dvajset dni in zaslišanih je bilo dvajset zdravniških izvedencev. Porotniki so odškodnino odklonili.

Kansas City, Mo. — Senao Ruan, Mehikanec in železniški delavec, je zadobil pri delu teško poškodbo. Ostal je pohabljen za vse svoje življenje. Tožil je Union Pacific železnico za \$54,450 odškodnino. Porotna obravnava je trajala dvajset dni in zaslišanih je bilo dvajset zdravniških izvedencev. Porotniki so odškodnino odklonili.

Kansas City, Mo. — Senao Ruan, Mehikanec in železniški delavec, je zadobil pri delu teško poškodbo. Ostal je pohabljen za vse svoje življenje. Tožil je Union Pacific železnico za \$54,450 odškodnino. Porotna obravnava je trajala dvajset dni in zaslišanih je bilo dvajset zdravniških izvedencev. Porotniki so odškodnino odklonili.

Kansas City, Mo. — Senao Ruan, Mehikanec in železniški delavec, je zadobil pri delu teško poškodbo. Ostal je pohabljen za vse svoje življenje. Tožil je Union Pacific železnico za \$54,450 odškodnino. Porotna obravnava je trajala dvajset dni in zaslišanih je bilo dvajset zdravniških izvedencev. Porotniki so odškodnino odklonili.

Kansas City, Mo. — Senao Ruan, Mehikanec in železniški delavec, je zadobil pri delu teško poškodbo. Ostal je pohabljen za vse svoje življenje. Tožil je Union Pacific železnico za \$54,450 odškodnino. Porotna obravnava je trajala dvajset dni in zaslišanih je bilo dvajset zdravniških izvedencev. Porotniki so odškodnino odklonili.

Kansas City, Mo. — Senao Ruan, Mehikanec in železniški delavec, je zadobil pri delu teško poškodbo. Ostal je pohabljen za vse svoje življenje. Tožil je Union Pacific železnico za \$54,450 odškodnino. Porotna obravnava je trajala dvajset dni in zaslišanih je bilo dvajset zdravniških izvedencev. Porotniki so odškodnino odklonili.

Kansas City, Mo. — Senao Ruan, Mehikanec in železniški delavec, je zadobil pri delu teško poškodbo. Ostal je pohabljen za vse svoje življenje. Tožil je Union Pacific železnico za \$54,450 odškodnino. Porotna obravnava je trajala dvajset dni in zaslišanih je bilo dvajset zdravniških izvedencev. Porotniki so odškodnino odklonili.

Kansas City, Mo. — Senao Ruan, Mehikanec in železniški delavec, je zadobil pri delu teško

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 za pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago in Oklaho \$6.50 na leto, \$3.25 za pol leta, \$1.65 za tri mesece, in za inženstvo \$8.00.

Naslov za vse, kar ima stik s tem:

"PROSVETA"

2637-59 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5.00 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

"MEMBER OF THE FEDERATED PRESS"

Datum v zveščanju n. pr. (March 31, 1936) poleg valnega črtna na naslednjem pomeni, da vam je s tem dnem potekla naročnina. Posredila je prenosilnica, da se vam ne ustavi list.

PROHIBICIJA KOT POLITIČNO VPRAŠANJE.

Pred senatnim odsekom se je precej časa vršilo zaslišanje, ako bi bilo modro revidirati Volsteadov zakon, t. j., da se dovoli zopet prodajati lahko vino in pivo. Zaslišanje in posvetovanje se vrši v odseku. Najbrž pa ne pride to posvetovanje nikdar na dnevni red v sedanjem senatu, pa tudi prihodnji dve leti je dvomljivo, da bo senat razpravljati o dovoljenju lahkega vina ali piva za ljudstvo. Nekateri ljudje veliko pričakujejo od tega zaslišanja in mislijo, da se kongres že letos izreče za lahko vino in pivo. Tako pričakovanje je varljivo.

Ogledati si je treba sestavo senatnega odseka, pa lahko vsak ve, kaj lahko pričakuje. Senator Reed iz Misourija je v tem odseku edini odprt zagovornik lahkega vina in piva. Vseh članov odseka je pa pet.

Kakšen bo konec tega zaslišanja in preiskave? Pričakovati je, da bo odsek z večino odklonil ljudsko željo po vinu in pivu ali modificiranju Volsteadove postave. Še nekaj drugega se lahko zgodi. Kaj? Zaslišanje pred senatnim odsekom je marsikaj odkrilo, kar javnost ni vedela do zdaj. Protislužbena liga je dobila nove fakte in argumente za poostrenje prohibicije. Ta liga bo te fakte brez dvoma izbrala in bo pritisnila na kongres, da prohibicijo poostri. Večina kongresnikov in senatorjev je za "suko," zato se lahko zgodi, da bo prohibicija še bolj poostrena.

Kongres lahko sprejme postavbe, ki so v protislovju s mišljenjem večine državljanov. To je tako razumljivo, kakor da so dvakrat dve štiri. Ljudstvo ima seveda moč, da kongresnika ali senatorja ne izvoli več, ki dela proti njegovi volji. Ampak to se ne zgodi, kajti ljudstvo navadno voli kandidate, ki jih priporoče profesionalni političarji. Ljudstvo, ki dela na polju, v tovarnah, rudnikih, pri plavžih, v transportnih podjetjih itd., po večini ni organizirano v svoji stranki, ampak dere za profesionalnimi političarji demokratične in republikanske stranke. Mesto, da bi ljudstvo samlo zase mislilo, pa prepušča to delo profesionalnim političarjem obeh starih strank. Ti političarji zdaj študirajo zaslišanje, ki se je vršilo pred senatnim odsekom, ako se izplača napraviti iz modifikacije Volsteadove postave politično vprašanje. Z drugimi besedami to pomeni, če je ta želja po modifikaciji Volsteadove postave res še tako velika, da stranka to modifikacijo sprejme v svoj volilni program. Ako so političarji ene ali druge stranke prepričani, da jim to vprašanje prinese zmago, tedaj se izrečejo zanj. To pa ne pomeni, da se izpremeni tudi njih gospodarski program v prid delavnega ljudstva. Gospodarski program ostane stari, to je, da ostanejo zanesljivi podporniki kapitalističnega gospodarskega sistema. Zdi se, da je bila prohibicija vsiljena po profesionalnih političarjih samo zaradi tega, da s tem vprašanjem zmotijo ljudstvo, kadar je že socialno vprašanje prav močno trkalo na vrata in zahtevalo rešitve.

Zdaj te nevarnosti ni, in zato profesionalni političarji to vprašanje odrivajo na dolgo klop, da ga izvečejo zopet na dan, ko prične socialno vprašanje zahtevati neizprosno, da se reši.

Na podlagi razmišljanja o vseh sedanjih prikaznih, ki jih vidimo okoli prohibicije, prihaja list "New Republic" do zaključka, da bodo protiprohibicionisti v kongresu zmagali je tedaj, kadar bo klic "proč od Volsteada" ustvaril tretjo stranko, ki se bo morala po taktiki in programu popolnoma ločiti od obeh starih političnih kapitalističnih strank.

Dozdaj je vsaka tretja stranka v tej deželi naletela na slabo. Ampak kaj prinese prihodnost, pa ne more nihče povedati. Reče se lahko le to o bodočnosti, da so resnične Lincolnove besede: "Nekaj ljudstva se lahko vara trajno, nekaj ljudstva se more varati nekaj časa, ne more se pa varati vsega ljudstva trajno."

Tudi ameriško ljudstvo pride do spoznanja, kako ga profesionalni političarji starih strank vodijo za nos, in takrat obračun na volišču z obema starima strankama.

KDO BO KONTROLIRAL ZRAK?

(Po M. J. E. v reviji "Nation".)

V Združenih državah je vsa sama devetinsedemdeset valovnih dolžin za navadne radio-oddajne postaje. Na teh devetinsedemdesetih valovnih dolžinah je okoli šest-ose različnih oddajnih postaj, ki pošiljajo v svet zabavo in propagando. Prvi v zgodovini postaja vprašanje svobodnega govora problem; ki se direktno tiče vlade, kajti vlada kontrolira licenco oddajnih postaj in razdeljevanje radijskih valov. Ko so Grki zatirali Sokrata, niso s tem preprečili, da bi njegov učence Platon ne širil med Grke učiteljevega evangelija. Tako tudi drugi učenci niso prenehali širiti naukov, dasi je bil zatrt njih učitelj. Če bi protiprohibicionisti Italijani v Ameriki hoteli ustanoviti svoj propagandistični časopis, bi ne bilo treba nobene vrste privojenja vnaprej. Časopisju torej nikakor ni treba prepuščati uradnikov pri vladi, da je kdo v zmoti ali v pravem radij Mussolinija.

Z radijem pa zremo v obraz novemu problemu. Kdo bo delil pravico razdeljevanja zraka? Kako bo sredstvo za tako razdeljevanje? Vaakdo izjavlja, da je radio naprava za ljudsko korist in se moramo kot take posluževati. Celo tedaj, ko se priprata Telephone Company in Radio Corporation of America, je malo ljudi tako modrih, da bi se smejali. Pod sedanjimi zakoni z ozirom na radio razdeljuje pravico za oddajne postaje tajnik za trgovino. To funkcijo je pravzaprav opravljal sodnik Davis, uradnik, ki ne uraduje kot uradnik. On je ženiljen, pošten in še ni birokratičen. Poleg vsega tega se celo boji, da bi dobil pravico cenzorja. Ta njegov strah izvira iz skromnosti, karstna ni v običaju v Washingtonu, povzročena pa je največ tudi radi skrb, ki bi jih cenzura zraka prinesla cenzorju na glavo. Vsekar pa je dejstvo, da navzlic sodniku Davisu prakticirajo v Washingtonu nekako cenzuro. Cenzura se sestoji v tem, da daje pravico do zračnih valov samo tistim, ki si jih sami izberejo. Radio Corporation of America ima na primer dve dobri postaji v New Yorku. Ena njenih postaj ima ves čas dovoljen za oddajanje, druga pa tri dni v tednu. Če je kje organizacija, ki ni priljubljena pri vladi, pa si želi postaje za oddajanje po radiju, ji department v vladi enostavno reče, naj vpiše svoje ime v seznam. Tako pride nepriljubljena organizacija na konec seznama, ki že nosi kakih 300 imen poslušelcev. Če organizacija sploh dobi postajo, to pomeni, da ji je dovoljenih pet ur na teden in operira pa lahko samo na jako ubožni valovni dolžini.

V Chicagu ima organizirano delavstvo še sedaj veliko pravičiv, da bi si zagotovilo svojo postajo. Vlada ni postala na razpolago. Dosti čudno je pri tem, da ima čikaška Tribuna istočasno kar dve postaji na razpolago. Če bi ne bil mestni svet v Chicagu odglašoval za dovoljenje oddajanja programov po radiju tudi organiziranemu delavstvu, bi se vedno moralo prosjati in ponujati komu drugemu kak deset milijonov dolarjev, da ima pravico do zraka. Način, kakor sedaj vlada izbira radio postaje, ima še drugo nevarnost. Trgovinski tajnik pravi Radio korporaciji Amerike: "Operirate lahko tudi eksperimentalno postajo z jako močno oddajno silo — 50.000 wattov — v Bound Booku, N. J." Vlada kajpada ve, da bi operiranje take postaje napravilo nemogoče vse manjše postaje v soseskani in bi bila tako zatrti njih "svoboda govora". Ravnotako vlada ve, kako lahko je izbrabljati besede "eksperimentalna postaja". Če kaka trgovinska skupina v Združenih državah želi dobiti postajo s 3000 watti, bo vladni department vedno lahko dobil izgovor, da odreče tako visoko oddajno silo. Radio Corporation of America pa brez truda dobi tolike privilegije. Department tudi določa, kolikšnih zračnih valov se sme kdo posluževati. Pri tem priljubljenec lahko da ogromne valove, nepriljubljenec pa tako male, da je vprico drugih močnih valov prejemniku nemogoče slišati male postaje.

Način, kakor sedaj vlada izbira radio postaje, ima še drugo nevarnost. Trgovinski tajnik pravi Radio korporaciji Amerike: "Operirate lahko tudi eksperimentalno postajo z jako močno oddajno silo — 50.000 wattov — v Bound Booku, N. J." Vlada kajpada ve, da bi operiranje take postaje napravilo nemogoče vse manjše postaje v soseskani in bi bila tako zatrti njih "svoboda govora". Ravnotako vlada ve, kako lahko je izbrabljati besede "eksperimentalna postaja". Če kaka trgovinska skupina v Združenih državah želi dobiti postajo s 3000 watti, bo vladni department vedno lahko dobil izgovor, da odreče tako visoko oddajno silo. Radio Corporation of America pa brez truda dobi tolike privilegije. Department tudi določa, kolikšnih zračnih valov se sme kdo posluževati. Pri tem priljubljenec lahko da ogromne valove, nepriljubljenec pa tako male, da je vprico drugih močnih valov prejemniku nemogoče slišati male postaje.

Način, kakor sedaj vlada izbira radio postaje, ima še drugo nevarnost. Trgovinski tajnik pravi Radio korporaciji Amerike: "Operirate lahko tudi eksperimentalno postajo z jako močno oddajno silo — 50.000 wattov — v Bound Booku, N. J." Vlada kajpada ve, da bi operiranje take postaje napravilo nemogoče vse manjše postaje v soseskani in bi bila tako zatrti njih "svoboda govora". Ravnotako vlada ve, kako lahko je izbrabljati besede "eksperimentalna postaja". Če kaka trgovinska skupina v Združenih državah želi dobiti postajo s 3000 watti, bo vladni department vedno lahko dobil izgovor, da odreče tako visoko oddajno silo. Radio Corporation of America pa brez truda dobi tolike privilegije. Department tudi določa, kolikšnih zračnih valov se sme kdo posluževati. Pri tem priljubljenec lahko da ogromne valove, nepriljubljenec pa tako male, da je vprico drugih močnih valov prejemniku nemogoče slišati male postaje.

Precej predlog je že bilo pred kongresom glede radio postaj. Dasi se v njih naglaja, kako zelo potrebna naprava je radio, da služi ljudstvu, vendar so večinoma vse zato, da se da administraciji še več moči. Vse streme za tem, da bi v slučaju ali nevarnosti vojne imel predsednik popolno moč, da kadar bi hotel, zapre vse postaje. Svoboda govora je sicer umestna v miru, nikakor pa ne v vojni in v časih nevarnosti. Resnica pa je, da ravno v takem času ne bi smel nikdo

imeti moči, da zapre postaje, kes v takem slučaju je prebivalstvo bolj potrebno in željno informacij. Če bi dali take privilegije prezidentu v vojni, bi tudi lahko ustavil katerikoli list. Zakonodajala gre glede radio postaj tako daleč, da bi dali predsedniku pravico, da lahko zapre nekatere postaje, ne pa vseh. Vendar če bo to sprejeto, bo s tem izročena enemu človeku ogromna oblast. S kontrolno zrakom bo takorekoč kontroliral glasove, vse javno mnenje in izobrazbo. Če bo Hoover kandidiral za predsednika, bo imel strahopetno podporo na vsaki radio postaji, ker povsod se bodo ball, da bi jim drugače ne podelili več licence, če ne bodo zanj agitirali.

Luther Burbank — Jarovnik rastlin

Veliki Amerikaneec, ki je pred kratkim preminil po dolgem in uspešnem življenju, je bil brez dvoma največji rejec rastlin, ki je kdaj živel. Uspehi njegovega neumornega in skrbnega pridelovanja v reji rastlin polutank so bili tako čudoviti, da ga je občinstvo nazivalo "čarovnika rastlin" (plant wizard). Svoj prvi znamenit uspeh je dosegel, ko mu je bilo 22 let; našel je tedaj po naključju seme takozvanega Early Rose krompirja, ki redkoma nosi semena. Je tega je razvil avetovoznani Burbankov krompir, ki se je razširil po vsem svetu in ki daje ima večji vpliv na zalogo hrane človeštva kot katerasibodi druga višna rastlina.

Ceni se, da je Burbank izvedel stotisoč ali več eksperimentov z rastlinami, ali iz velikega števila svojih kombinacij je izbral le 335 novih rastlin in jih priporočal kot imajoče vrednost za človeštvo. Povečal je stebela neke ameriške vrste rabarbare tako, da stebela, ki so po naravi bila tako široka kot svinčnik, so postala široka kot človekovo zapetje. Razvil je različne vrste čepelj in sliv, izmed teh neko vrsto čepelj bres koščice, in ustvaril tudi interesantno novo sadje, takozvani "plumcot", s tem da je skrilal japonsko slivo (plum) in marelico (apricot). Ustvaril je nove kutine, breskve, jabolka in razne nove vrste črešenj. Iz ene izmed njegovih čudnih polutank (cvetni prah iz drevesa juglans californica in pestič drevesa juglans nigra) se je razvil oreh, ki raste čudovito močno in hitro, tako da novo drevo raste v obsegu vsaj dvakrat tako hitro kot je skupna rast obeh dreves, iz katerih se je razvil; njegovo lepo in svetlozeleno listje diši kot ono jabolane. Ta polutanka pa ne rodi nikakih orehov, pač pa — kar je jako čudno — nasprotna polutanka (cvetni prah iz drugega in pestič iz prvega roditelja) rodi obilo orehov take kakovosti, kakršne nimajo nobeden izmed roditeljev.

Izmed novih zelišč, ki jih je Burbank ustvaril, naj poleg Burbankovih in drugih krompirjev navedemo nove paradajze, buče, špargele, itd. Morda najbolj zaljubljeni izmed teh njegovih eksperimentov je bila ustvaritev kake brez trnov. Izmed raznih vrst novih cvetlic, ki jih je Burbank razvil, so rože, marjetice, srobot in izvanredna "nicotunia", ki je polutanka med cvetočimi tobacnim zeliščem in petunijo.

Burbank se je pred vsem zanimal za ustvaritev novih in zboljšanih vrst sadja, cvetlic, zelišč in dreves, ki naj bodo človeštvu v neposredno korist. Spisal je sam le malo. Rastlinarstvo je bilo za Burbanka metoda, s katero naj se do neskončnosti poveča bogastvo človeštva. "Ne bi bilo nič kaj težko", je pisal, "za enega samega človeka razviti novo vrsto rži, pšenice, ječmena, ovsa, riža ali korusa, ki bi obrodila po eno zrno več za vsak klas, oziroma po en krompir več za vsako zelišče ali po eno jabolko, slivo, pomarančo ali oreh več za vsako drevo. Kaj bi bila posledica? Le v petorici letin v samih Združenih državah bi neizpriljivo sila narave proizvajale na leto brez vsakega daljnjega napora in stroška: 15 milijonov dodatnih bušelnov pšenice, 5.200.000 dodatnih bušelnov korusa, 20 milijonov dodatnih bušelnov ovsa, 1.500.000 dodatnih bušelnov ječmena in 21 milijonov dodatnih bušelnov krompirja." Rastlinorejec, dejal je, nima časa, da bi se sam obogatil. In zares, Burbank ni bil nič kaj bogat.

ŽARKOMET

Rimska legenda.

Italijanski fašisti so 21. aprila praznovali obletnico ustanovitve Rima, iz katere so naredili tudi svoj "kolonialni dan" in "indikalni dan" — izkratka dan "novega rimskega imperija" v črni srajci. Po vsem svetu je odmevala cirkuški hrup iz Rima. Italija je postala nekak mednarodni "vaudeville", ki brezplačno zabava ves svet.

Pravijo, da je bil Rim tega dne star 2800 let. Nihče ne ve, koliko je Rim star. Pravljica o dvojčkih Romulu in Remu, katera je došla volkulja, je ravno toliko vredna kakor pravljica o Noetovi barki. Začetniki Rima so vsekakor italiki roparski poglavarji, ki so našli na sedmerih gričih ob Tiberi primeren kraj za svojo trdnjavo in središče. Brez malega vsi poglavarji barbarških ljudstev so bili hajduki v pravem pomenu besede, toda ljudska tradicija jih je naredila za junake, poglove in bogove. Judovski Jéhova, iz katerega se je razvil kristjanski Bog, ni bil v začetku tudi nič drugega kot kak rodovinski poglavar barbarškega pastirkega rodu v pradednih tanih — in morda je bil tudi on hajduk.

Karakterju in politiki fašizma se prišega, da proslavlja spomin na hajduške ustanovitelje Rima. Temu, od vsega začetka roparskemu mestu je bilo menda usojeno, da ostane roparsko do konca.

Dojga nosečnost.

Pravica je že davno spočeta bila, ni se pa še narodila.

Logičen odgovor.

Fridigar: Kam, kam, kam pridemo? Glas iz občinstva: Tja, kamor greste. Kam pa greste?

Zopet eden "no good"!

James H. Breasted, egiptolog, ni resen znanstvenik po Trunkovi definiciji. Dejal je namreč, da ves glas in emfatično, da je bil bližnja "storija" o ustvarjenju sveta "tommyrot" (bedastota). Pa ne da bi Breasted čital Prosveto in "Žarkomet"?

Čreči podpor.

Genjeni K. T. B. I. Dosti je članov, ki ne razumejo pravil, takih pa, ki ne razumejo pravil, pač pa se jako dobro razumejo na podporo; je hvalabogu menda še malo. Vem za nekega čreči podpor, ki je obemem vsestranski zagar. — Ena, ki ve, Penna.

Coloradska stara mama.

Moj fajmošter, ki pokuka po prste vsakemu dopisniku Prosvete kot kakine zvedava stara mama skani špranjo duri, očita coloradskemu dopisniku, da je poslabil na "coloradske mule", ki je omenjal duše, opice in ose na "Planem polju". Ker je mami tako natančna, kadar je treba reziati diako po dolgem in pihali na dušo, zakaj ona ne pove, da imajo v Coloradu neke ekstramule?

Kaj je važno.

Za dobr, verne in podla lačne rojake je slino važno, če se jim pove s sedmi kolon debelim glasovi.

NA OTOKU JAPU JE BOLHA SKOČILA V KROP!
BORŠTNARJEVA KRAVA MA PISANO TELE!
KONJ INDIJANCA JE POGAZIL MRAVLJINJAK!

— in druge take delavske novice...

Morala pa tak!

Nočem na nočem ločiti kršakne morale kot nauka od morala, ki jo kažejo gotovi ljudje — prvi g. Trunk. Zakaj bi jo ločil, če pa vi pravite, da je kršakna morala podlaga, druge pa v splošni praksi ni? Ravno to, da je moral kot nauk nesvedljiv, torej mrtva, je dokaz, da je gnala.

K. T. B.

Korist od morala.

"Zavrži že enkrat tobač, ti slabi spomin."
"Hvala ti! Če bi ne bila tega, bi bil gotovo poslabši izgati pipo."

Agitirajte za "Prosveto"

Italija bo plačala le četrtino dolga

Tako so odglasovali starogardisti in burbonci v senatu. — Načrt Mellona (to je, mednarodnih bankirjev) je bil sprejet s 54 proti 33 glasovom. — Mussolini bo sedaj lahko — na račun ameriških davkoplačevalcev — začel novo klanje.

Washington, D. C., 21. aprila. — Italija dolguje Ameriki — to se pravi, ameriškim davkoplačevalcem — dve milijardi dolarjev. Ta svoj dolg \$2.000.000.000 bo sedaj Italija izplačala pod smešno lahkimi pogoji. Za vsak dolar dolga bo namreč plačala samo — recimo — osemindvajset centov. Tako je danes odločil senat s 54 proti 33 glasovom.

Odobrenje italijanskega dolgovnega sporazuma, sklenjenega med zakladniškim tajnikom Melonom in med italijanskim dolgovnim komisijom, pomeni zmago za Coolidgeovo administracijo, z drugimi besedami rečeno, zmago za Wall Street in za mednarodne bankirje, ki imajo administracijo na vrvi. Mednarodni bankirji bodo sedaj seveda takoj začeli zalagati Mussolinijevo Italijo z velikimi vsotami, ki jih bo moralo italijansko ljudstvo vračati, četudi ne bodo te vsote šle za ljudske potrebe. Italija bo seveda sedaj lažje plačevala mednarodnim bankirjem za njih nova posojila, ko je tako poceni prišla skozi svoj dolg ameriškim davkoplačevalcem.

Zadnje minuto, tik pred glasovanjem je sen. Borah iz Idaha poskušal glasovanje saj za nekaj dni zadržati, v upanju, da bi natančneje proučevanje pripravilo večimislalni senatorjev v protidimistracijaki torbi. Predložil je namreč resolucijo, da se zakon, ki načrt vrne finančnemu odseku, ki naj še podrobneje preišče, koliko pravzaprav lahko Italija plača, koliko izdaje v vojaške namene in kake načrte ima v vojaških stvareh. Resolucija senatorja Boraha je bila zavrnjena.

Senator Howell iz Nebraskje je predlagal par dodatkov k zakonu, ki načrt vrne finančnemu odseku, ki naj še podrobneje preišče, koliko pravzaprav lahko Italija plača, koliko izdaje v vojaške namene in kake načrte ima v vojaških stvareh. Resolucija senatorja Boraha je bila zavrnjena.

Za poravnavo italijanskih vojnih dolgov je glasovalo 41 republikancev in 13 demokratov, proti pa 23 demokratov, 9 republikancev in en senator farmar-ko-delavske stranke.

Poisemo so glasovali:

ZA RATIFIKACIJO REPUBLIKANCI		
Bingham,	Goff,	Pine,
Butler,	Greene,	Reed, Pa.
Cameron,	Healy,	Robinson, Ind.
Cox,	Harris,	Sackett,
Cramer,	Jones, Wgh.	Shorridge,
Curtis,	Keyes,	Smoot,
Dale,	McLean,	Stanfield,
Dawson,	McNary,	Wardworth,
DeLoach,	Metzger,	Warren,
East,	Moses,	Watson,
Everett,	Norbeck,	Wells,
Fernald,	Odell,	Williams,
Flinn,	Parker,	Willis—41.
Gillett,	Phillips,	

DEMOKRATI		
Byard,	Ferris,	King,
Chandler,	Gerry,	Landell,
Copeland,	Glass,	Reed, Mo.—12.
Edwards,	Jones, N. M.,	Shupel 54.
	Kendrick,	

PROTI RATIFIKACIJI REPUBLIKANCI		
Bash,	Howell,	Leahy,
Brainer,	Johnson,	McMaster,
Gooding,	La Follette,	Nye—5.

DEMOKRATI		
Ashurst,	Hefflin,	Smith,
Bacon,	McClary,	Stephens,
Bratton,	Mayfield,	Swanson,
Caraway,	Neely,	Trammell,
Ellis,	Overman,	Tyons,
Gordon,	Robinson, Ark.,	Wahle,
Harrison,	Shppard,	Wheeler—25.
	Himmons,	

FARMARSKO-DELAVSKA STRANKA.

Reed, Pa. — 54.

Senator Reed iz Misourija, ki se pri sodenjem senatnem protidimistracijem zasliševanju tako odločno poteguje za osebne svobodine Americanov, je glasoval za poravnavo, vendar, da je odločno proti poravnavi, kakršno zagovarjajo mednarodni kapitalisti. Toda ko je oddal svoj glas, je podal izjavo, da glasuje za zakon, ki načrt vrne finančnemu odseku, ki naj še podrobneje preišče, koliko pravzaprav lahko Italija plača, koliko izdaje v vojaške namene in kake načrte ima v vojaških stvareh. Resolucija senatorja Boraha je bila zavrnjena.

svoj dolg v znesku \$2.042.000.000, vključno z glavnico in zaslužnimi obrestmi, v roku 62 let. Tekom prvih petih let bo plačala po \$5.000.000 brez vsakih obrestí. Za nadaljnjih deset let bo plačala 4% odstotka obrestí, ki bodo potem postopoma rasle. Zadnjih sedem let bo plačevala po 2%. Ako se upošteva razlika med obrestmi, ki jih bo Italija plačevala v Ameriki, in med obrestmi, ki jih zvezna vlada iz žepov davkoplačevalcev plačuje lastnikom Liberty bondov, se vidi, da bo Italija plačala v resnici le 28 centov na vsak dolar.

Med debato so nasprotniki poravnave prav ostro nastopili. Senator Reed iz Misourija je nazval Mussolinija pošast, katerega roko hoče Amerika očistiti in njegov meč nabrusiti s tem, da mu daje poldrugo milijardo dolarjev na ta način, ki se v ničemer ne razlikuje od navadne tatvine. Povdaril je, da je to največji madež na finančni zgodovini Amerike, ki se s to poravnavo hoče ponižati pred nesramnim diktatorjem.

Senator Reed je prav dobro opisal Mussolinija: "Najnevarnejši človek izmed vseh danes živčih ljudi; človek, ki je krvočoloten kot Kaligula, ki je pošastno sebičen kot Nero, ki ima dušo nestvora in ki hoče zopet zanetiti vojne plamene, da požgejo svet!"

MLADOST UMRLEGA STARČKA ZAVITA V MISTERIJ.

Dočkal je starost 105 let.

Kalamazoo, Mich. — Tukaj je umrl Henry A. Sears, star sto pet let, ki se je naselil pred 52. leti v tem mestu. Zapustil je vdovo in štiri otroke, ki prebivajo v New Hampshire. Vdova je stara osesdeset let. Sears je služil pet in dvajset let kot železniški čuvaj na železniškem križišču Michigan Central železnice.

Mladost Searsa je zavita v misterij. Zmerno je molčal o svoji preteklosti iz svojega življenja. Niti njegova vdova ne ve, kje je bil Sears rojen in kako so potekala mlada leta.

ČUDNA LOVSKA SREČA.

Stopil je na spetega medveda.

Centralia, Wash. — Bill Weber, predelavec v taborišču šumarjev, je stopal po poti, ki je vodila do malega parnega stroja, kjer so šumari sekali dreve. Na poti je opazil, da je bilo listje potegneno v drevesno votlino. Misli je, da je zapuščeno medvedovo zimsko ležišče, pa je stopil bližje. Radovednost ga je gnala, da si ogleda medvedov bolog. Stopil je notri, ko je pod sabo začutil, da se nekaj giblje. Prižgal je vžgalico in je videl, da stoji na spetem medvedu. Udaril je s sekirko medveda po glavi in mu razkral glavo. Medved je tehtal sto petdeset funtov.

HRANA ZA PRIČAKUJOČE MATERE.

Za ženske v blagoslovljenem stanju so ljudje bili vedno polni raznih nasvetov glede posebne hrane, ki je baje za njih potrebna. Tudi danes oglašujejo razne posebno vžitne priprave v to svrhu. Resnično pa zadostuje navadna zdrava hrana in le po nasvetu zdravnika bi morala pričakujoča mati spremeniti svojo dieto.

Pač pa so nekatera pravila, po katerih naj se noseča ženska ravna, kar se tiče prehrane. Na primer, jesti meso več kot enkrat na dan tekmo nosečnosti utegne škoditi zdravju. Zdravnik celo utegne sploh prepovedati meso hrano in jo nadomestiti morda z ribami, jajci ali sirom. Izmed vseh mesnatih jedi je svinjina najmanj prebavljiva. Govedina, kostrunovo meso, jagnjetina in kurešina so najboljše. Meso mora biti vedno najboljše vrste.

Kruh in žitne jedi naj vsebujejo tudi otroke, ker so ti bogati na potrebnih mineralih in vitaminih. Plenica z otrobi vred se imenuje "whole wheat". Meso ali mleko z žitnimi jedmi veliko povečava hranilno vrednost. Zelenjava, kot krompir, salata, kresla, zelje, karfiola, fižol, stročju itd., imajo večjo hranilno vrednost kot krompir, repa, grah ali fižol. Vsaka pričakujoča mati naj uživa veliko listnatih zelenjav in sadja. Jest preveč tekmo nosečnosti

Vesti iz Jugoslavije

Smrtina kosa. V Rakitniku je umrla Rozalka Durjava, stara 53 let. — V Slovenjgradu je umrla v starosti 74 let Franc Senčar, predelavec tovarne za senje Fr. Pototschnig, pri kateri je nad 50 let izvrševal svojo službo. — V Ljubljani je umrla na velikonočno soboto Franc Jeras, posestnik in nadpredvodnik v pok. — V Ivanjem Selu pri Raku je umrla Marija Urbas, roj. Milavec.

Požar na Vrhu pri Višnji gori. Na veliki ponedeljek, ob pol 8. je nastal pri posestniku Antonu Habjanu na Vrhu št. 5 pri Višnji gori požar. Zanetil ga je triletni deček, ko so bili stariši pri maši v pol ure oddaljeni cerkvi. Zgorelo je prav vse hlev, pod in hiša, z orodjem, vozom in krmo. Le živino so rešili z velikim trudom, a je vsa opečena. Navarnost za vso vasico je bila velika; k areci ni bilo vetrovno. Škoda je velika in tembolj občutna, ker pogorelec ni bil niti zavarovan.

Fantovski pretep. Pri Sv. Martinu na Dravskem polju so se stekli kmetijski fantje in s noži prerežali 16 letnemu posestniškemu sinu Božidarju Kumerju levo lice in roko. Ranjenca so prepeljali v mariborsko bolnico.

Požar v Savljah pri Ljubljani. V Savljah je na velikonočni ponedeljek ob šestih zvečer izbruhnil požar pri posestniku Fr. Drešarju. Pogorelo je gospodarsko poslopje, v katerem je bila drvarnica; ahramba za vozove in pod. Vozove in nekaj strojev so rešili, vse drugo je zgorelo. Poslopje je bilo še le pred par leti novo postavljeno, zato je škoda tem večja. Ob času nevarnosti ni bilo gospodarske doma. Zavarovan je bil pogorelec za vsoto 10.000 Din.

Težka nesreča s staro granato. Na veliki četrti sta v vasi Jezero pri Preserju pastirja Anton Uršič in Josip Strazišarj tolkla po najdeni granati in jo skušala odpreti. Granata se je razletela in hudo ranila A. Uršiča v trebuh in obe nogi, dočim se je drugi še pravočasno skril v hlev. K sreči sta imela granato trdno privito v "francoza", sicer bi bile posledice hujše in tudi poškodoba na poslopju večja.

Žrtve pri velikonočnem streljanju. Kakor vsako leto tudi letošnje streljanje z mošnjari o velikonočnih praznikih ni ostalo brez težkih posledic. V mariborski bolnici so pripeljali več mladih fantov, ki so dobili pri streljanju s smodnikom tako težke poškodbe, da bo marsikdo zapustil bolnico težko pohabljen za vse svoje življenje. Letos so bile slednje poškodbe samo v mariborski okolici: Poškar Jančič, 11 letni posestnikov sin od Sv. Ruperta v Slovenskih gorah, je napolnil star ključ s smodnikom, ker mu ni hotel dati oče mošnjara na razpolago. Deček je tolikrat ključem po kamnu, pri čemer se je užgal smodnik. Plamen je ožgal fantu obraz in mu pokvaril obe oči, tako da je oslepel. Na levi roki pa mu je poleg tega še odrgalo dva, na desni pa tri prste. — 23 letnemu Maksu Arharju, delavcu v Slovenski Bistrici, je odrgal mošnjarski strel levo roko in tri prste na desni roki. — 23 letnemu Ludviku Trobentarju iz Slov. Bistrice je razmesarilo levo roko. — Kotlarski vajenec Oton Dežman v Studencih, pri Mariboru pa je dobil težke poškodbe na levi roki.

Posojila za farmarje

Poljedelstvo v Združenih državah se je razvilo v industrijo, v katero je vložil ogromen kapital. L. 1920 je vrednost vseh poljedelskih lastnin, vseh zemljišč, stavb, strojev in živine, znašala skoraj 78.000 milijonov dolarjev. Resnično nobena druga industrija nima toliko kapitala investiranega v njeno podjetja. Ko je bila zemlja brezplačna ali poceni, je bilo treba manj kapitala za obdelovanje. Ali z razvojem poljedelstva je nastala potreba po večjem kreditu in obrestni plačila so postala važen del poljedelškega proračuna. L. 1920 se je cenilo, da so same obresti na hipotekah znašale 500 milijonov dolarjev.

Do nedavna ameriški farmar ni imel ustanov, ki bi ga preiskovale a hipotekami ob malem strošku in na dolga odplačila. Federal Farm Act od l. 1916 je v tem pogledu pripomogel. Splošna svrha tega zakona je bila: Manjše obrestne mere na prve poljedelske hipoteke (mortgages); dolgoročna posojila, ki jih izposojevalci lahko vrne v dolgi vrsti let; vzpodbujati zadrugarstvo med farmarji; pomagati naseljevanju na farmi.

Vsak lastnik poljedelskih zemljišč, ki se sam bavi z obdelovanjem farme, sme dobiti kredit po načrtu tega zakona. Ta pravica se pod gotovimi pogoji razteza tudi na bodoče farmarje, namenjane in poljedelske delavce, ki si hočejo nakupiti farmo. Kaki so pogoji teh poljedelskih posojil? Zvezne poljedelske banke (Federal Land Banks) dovoljujejo posojila do 50 odstotka procenjene vrednosti farm, pri čemer se cenitev ozira na vse

melioracije stalne vrednosti. Obresti znašajo navadno 5 1/2%, ne smejo pa presegati 6%. Posojila se dajejo za dobo od 5 do 40 let, kar je odvisno od želje izposojevalca. Po preteku petih let sme farmar plačati ves dolg ali del istega ako to hoče. Plačila so tako urejena, da se dolg amortizira, t. j. letna oziroma polletna plačila vsebujejo obresti in tudi nekaj za račun glavnice, dokler ni dolg popolnoma poravnat. Posojeni zneski znašajo od \$100 do \$25.000.

Naló se je, da posojilo, plačljivo tekom 35 let, je najugodnejša oblika farmske hipoteke. Letna plačila na vsaki \$1000, izposojenih na 5 in pol odstotne obresti, bi znašala \$65. V prvem letu bi torej ta obrok vseboval obresti in 1 1/2 amortizacije. Vasko leto bi seveda prišlo toliko manj na račun obresti in toliko več na račun amortizacije. S takim letnim odplačevanjem bi bil ves dolg izplačan v 35 letih.

Izposojevalec pa sme po petih letih dolga ali popolnoma plačati hipoteko še pred zapadlostjo.

Imamo dvanajstletico Federal Land Banks, ki poslujejo na podlagi omenjenega zakona o poljedelskem kreditu. Vsaka banka posluje za svoj delokrog. Federal Land Bank v Springfieldu, Mass., ima, na primer, sledeči delokrog: države Maine, Massachusettsa, Vermont, New Hampshire, Rhode Island, Connecticut, New Jersey, New York. Druge take banke se nahajajo v Baltimore, Md., Columbia, S. C., Louisville, Ky., New Orleans, La., St. Louis, Mo., St. Paul, Minn., Omaha, Neb., Wichita, Kans., Houston, Tex., Berkeley, Cal., in Spokane, Wash.

Krajevni zastopniki teh zveznih bank so takozvane National Farm Loan Associations. Desetorica ali pa več farmarjev sme povad organizirati tako zadrugo, ako želijo posojila v skupnem znesku od vsaj \$20.000. Sedaj obstoji že 4600 teh zadrug širom vseh Združenih držav. Malone v vsaki County se nahajajo ena ali več teh zadrug. Vsak farmar, ki želi posojilo, postane član te zadruge. Kjerkoli ni v dotičnem kraju nikake "farm loan association", sme farmar, ki želi posojilo, pristopiti k najbližji zadruzi.

Farmar, ki želi posojilo, mora postati član krajne zadruge, a tem, da kupi toliko delnic, kolikor znaša 5% zahtevanega posojila. Vrednost vsake delnice znaša \$5. Ako farmar želi posojilo \$100, mora kupiti eno delnico; ako želi \$100, si mora nabaviti 10 delnic itd.

Vsak farmar je za dolgove svoje zadruge odgovoren do dvanajstkratne vrednosti delnic, ki jih poseduje. Ali nikaka zadruga ne more propasti, ker se posojila dovoljujejo le na prvo hipoteko (mortgages). S tem, da si farmarji nabavijo delnice v zadruzi, postanejo obenem izposojevalci in delničarji ter dobivajo dividendo na svoje delnice. Ko je dolg popolnoma odplačan, farmar preneha biti član zadruge.

Glasom devetega letnega poročila Federal Farm Loan Boarda čale posojila 39.905 izposojalske banke tekom tega leta izplačale posojila \$39.905 izposojevalcem v skupnem znesku 127 milijonov dolarjev. V prejšnjem letu je bilo 47.327 izposojevalcev in posojila so znašala 165 milijonov. — F. L. I. S.

Nov davek za ruske kmete.

Moskva, 22. apr. — Sovjetski kongres, ki zdaj zbora, se bavi z vprašanjem dohodninskega davka za kmete. Finančni komisar je v svojem poročilu priporočil sprejeti takega davka. Načrt določa dva odstotka davka od 20 rubljev letnega dohodka vsakega člana kmetijske družine do 20 odstotkov od 200 rubljev dohodka. Pet milijonov kmetijskih družin bo podvrženih novemu davku, če bo ta načrt sprejet.

* Zatenen počitek.

Neka vdova je dala postaviti na grobu svojega moža kamen s sledečim napisom: — Počivaj mirno, dragi soprog, dokler jaz ne ležem k tebi!

Na česti.

"Gospodična, tu je denarnica, ki ste jo izgubili." "Tisočkrat vam hvala!" "Bolj prav mi bo, gospodična, ako mi daste dolar."

melioracije stalne vrednosti. Obresti znašajo navadno 5 1/2%, ne smejo pa presegati 6%. Posojila se dajejo za dobo od 5 do 40 let, kar je odvisno od želje izposojevalca. Po preteku petih let sme farmar plačati ves dolg ali del istega ako to hoče. Plačila so tako urejena, da se dolg amortizira, t. j. letna oziroma polletna plačila vsebujejo obresti in tudi nekaj za račun glavnice, dokler ni dolg popolnoma poravnat. Posojeni zneski znašajo od \$100 do \$25.000.

Naló se je, da posojilo, plačljivo tekom 35 let, je najugodnejša oblika farmske hipoteke. Letna plačila na vsaki \$1000, izposojenih na 5 in pol odstotne obresti, bi znašala \$65. V prvem letu bi torej ta obrok vseboval obresti in 1 1/2 amortizacije. Vasko leto bi seveda prišlo toliko manj na račun obresti in toliko več na račun amortizacije. S takim letnim odplačevanjem bi bil ves dolg izplačan v 35 letih.

Izposojevalec pa sme po petih letih dolga ali popolnoma plačati hipoteko še pred zapadlostjo.

Imamo dvanajstletico Federal Land Banks, ki poslujejo na podlagi omenjenega zakona o poljedelskem kreditu. Vsaka banka posluje za svoj delokrog. Federal Land Bank v Springfieldu, Mass., ima, na primer, sledeči delokrog: države Maine, Massachusettsa, Vermont, New Hampshire, Rhode Island, Connecticut, New Jersey, New York. Druge take banke se nahajajo v Baltimore, Md., Columbia, S. C., Louisville, Ky., New Orleans, La., St. Louis, Mo., St. Paul, Minn., Omaha, Neb., Wichita, Kans., Houston, Tex., Berkeley, Cal., in Spokane, Wash.

Krajevni zastopniki teh zveznih bank so takozvane National Farm Loan Associations. Desetorica ali pa več farmarjev sme povad organizirati tako zadrugo, ako želijo posojila v skupnem znesku od vsaj \$20.000. Sedaj obstoji že 4600 teh zadrug širom vseh Združenih držav. Malone v vsaki County se nahajajo ena ali več teh zadrug. Vsak farmar, ki želi posojilo, postane član te zadruge. Kjerkoli ni v dotičnem kraju nikake "farm loan association", sme farmar, ki želi posojilo, pristopiti k najbližji zadruzi.

Farmar, ki želi posojilo, mora postati član krajne zadruge, a tem, da kupi toliko delnic, kolikor znaša 5% zahtevanega posojila. Vrednost vsake delnice znaša \$5. Ako farmar želi posojilo \$100, mora kupiti eno delnico; ako želi \$100, si mora nabaviti 10 delnic itd.

Vsak farmar je za dolgove svoje zadruge odgovoren do dvanajstkratne vrednosti delnic, ki jih poseduje. Ali nikaka zadruga ne more propasti, ker se posojila dovoljujejo le na prvo hipoteko (mortgages). S tem, da si farmarji nabavijo delnice v zadruzi, postanejo obenem izposojevalci in delničarji ter dobivajo dividendo na svoje delnice. Ko je dolg popolnoma odplačan, farmar preneha biti član zadruge.

Glasom devetega letnega poročila Federal Farm Loan Boarda čale posojila 39.905 izposojalske banke tekom tega leta izplačale posojila \$39.905 izposojevalcem v skupnem znesku 127 milijonov dolarjev. V prejšnjem letu je bilo 47.327 izposojevalcev in posojila so znašala 165 milijonov. — F. L. I. S.

Nov davek za ruske kmete.

Moskva, 22. apr. — Sovjetski kongres, ki zdaj zbora, se bavi z vprašanjem dohodninskega davka za kmete. Finančni komisar je v svojem poročilu priporočil sprejeti takega davka. Načrt določa dva odstotka davka od 20 rubljev letnega dohodka vsakega člana kmetijske družine do 20 odstotkov od 200 rubljev dohodka. Pet milijonov kmetijskih družin bo podvrženih novemu davku, če bo ta načrt sprejet.

* Zatenen počitek.

Neka vdova je dala postaviti na grobu svojega moža kamen s sledečim napisom: — Počivaj mirno, dragi soprog, dokler jaz ne ležem k tebi!

Na česti.

"Gospodična, tu je denarnica, ki ste jo izgubili." "Tisočkrat vam hvala!" "Bolj prav mi bo, gospodična, ako mi daste dolar."

S polja znanstva

NOVA ODKRITJA IN IZNAJDBE

PSIHOTEHNIČNA NAPRAVA ZA DOLOČANJE INTELIGENCE.

Berlinski listi so pred kratkim poročali o izumu poljskega zdravnika Biazkega, s katerim je popolnoma mogoče določiti stopnjo inteligence katerekoli človeka v kratkem času 30 minut.

Aparat za določanje inteligence je podoben majhnemu radioparatu ter je sestavljen iz več električnih žic. Na koncu vsake žice je kovinasta palčica, katero mora pacient prijeti z rokami ter jo držati, dokler ga zdravnik preiskuje. Zdravnik pa položi na pacienta školjko, ki v svojo napravo električno strujo, in se dotika s lahko elektrodo pacientove glave na vseh mestih. Ta procedura povzroča različne močnejše in slabše zvoke, katere klasificira preiskovalni zdravnik s številkami. Številki je 5 ter grede od zgoraj navzdol od 5 do 0. Ko je preiskava končana, sestavi zdravnik iz dobljenih številk končno diagnozo inteligence. Številka 5 prikazuje genialnost, 0 pa najmanjšo stopnjo inteligence.

Dr. Biazky je razdelil občutljivost človeških možganov na več skupin. Posamezne skupine veljajo splošno za nivoju inteligence, nadarjenosti za umetnost, praktičnim sposobnostim itd. Vsaka od teh skupin je zopet razdeljena na več majhnih kompleksov. Biazky trdi, da je mogoče na podlagi njegove diagnoze celo določiti, je-li pacient študent ali razsipec, nervozen ali pedanten ter če ima sploh kakšne posebne zmožnosti in nadarjenosti za glasbo, literaturo, gledališče, vzgojstvo ali kaj drugega. Seveda ni mogoče kar na slepo trditi, da je zadeva s tem rešena. Vendar je gotovo toliko, da so doslej postavljene diagnoze profesorja Biazkega neverjetno točne. Če je pa izum zdravniški takšen kot se govori, ni dvoma, da lahko postane vrlo važna naprava v sodobnem psihotehničnem raziskovanju in da bi bile tudi sociološke posledice tega izuma zelo dalekosežne. Z njegovo pomočjo bi namreč lahko bilo določiti za kakšen poklic je najbolj sposobna mladina.

Izumitelj Biazky pravi, da je sestavil aparat na podlagi bolečin, katere je čutil za časa vremenske izpremembe že v svoji mladosti. Smatral je za vzrok svojih bolečin električno napekost v zraku in je začel eksperimentirati na lastni glavi z različnimi električnimi strujami. Prišel je na ta način do fiziološkega ritma živčnega sistema in je konstruiral aparat, katerega ritem je popolnoma v skladu z živčnimi pojavi. Tako je sestavil napravo za določanje, oziroma za merjenje inteligence.

Zdravniški krogi so sprejeli vest o tem izumu deloma z velikim navdušenjem deloma pa z velikim skepsom. Naša se je tudi akupina takih, ki odigro odklonja napravo in pobija zdravnikove nazore. Kdo pa ima prav, ali Biazky ali njegovi nasprotniki, to bodo v kratkem pokazali stvarni eksperimenti.

RAZNO

Drago čitanje. Urednik pisateljskega glasila "The Author & Journalist" je izračunal, da človek, ki ima \$4000 letnih dohodkov, zapravi \$24 vrednosti časa, če prečita knjigo povprečne debelosti. Predsednik korporacije, ki ima \$25.000 letne plače, pa zapravi \$120 a čitanju leta knjige, ker njegov čas je dražji. Na podlagi tega poročja povprečno velik roman, ki ima veliko čitateljev, več stotisoč dolarjev vrednosti časa. Roman, ki vnaša deset ur čitanja in katerega čita 10.000 ljudi, potrebuje 100.000 ur ali enajst in pol leta čitanja; krajša povest, ki se prečita v eni uri, a jo čita 100.000 oseb potrebuje ravno toliko časa. Ako pa čita milijon oseb, tedaj vsame čitanje sto let v slučaju večje in tisoč let v slučaju manjše knjige. Urednik nato zaključuje: "Pisatelji so lahko ponosni, da ustvarjajo toliko vrednosti, ne baš v dolarjih zase, temveč v potratu dragega časa svojih čitateljev."

Izgreši v ogrski zbornici.

Budapešta, 21. apr. — Včeraj je spet bil tak kraval v ogrskem parlamentu, da je bila seja razbita. Nemir je izbruhnil v teku debate o ponarejanju frankov.

Deportiran Jugoslovčan.

Nikola Medić je prišel v Zdržene države leta 1918. Leta 1924 je odšel v Kanado. V Združenih državah je bil obtožen, da je v nekem bankrotu kaznil nekaj imovine. 1. novembra 1924 se je vrnil v Zdržene države in bil obsojen na poldrugo leto. 19. februarja je bila ukazana njegova deportacija.

ALI GRESTE V STARI KRAJ?

Ako ste na poletje namenjeni v domovino, bodite na obisk ali za stalno, je v Vašem interesu, da se pridružite potnikom enega izmed naših spodal navedenih skupnih potovanj. Naš zastopnik bo sprejel potnike prav do Ljubljane ter skrbel za čim večjo udobnost potnikov in ekspedijeto njihove priljage.

Skupno potovanje na 25. maja čez Trst s parnikom

President Wilson
Ta parnik je sedaj prenovljen in njegov III. razred moderniziran. Potniki III. razreda bodo nastanjeni v udobnih kabinah in hrana servirana v lepih obednicah. Ta parnik in linija je priporočljiva slesti za one, ki imajo velike družine ali pa veliko priljage. Priljaga se čeka prav do Ljubljane in se med potjo ne ne prebujajo. III. raz. od N. Y. do Ljubljane stane \$111.77, retur karta pa \$200. Kdor ni rad dolgo na morju, temu priporočamo to potovanje.

Skupno potovanje na 12. junija čez Havre s parnikom "Paris"

ki je med Slovence najbolj priljubljen parnik sploh. Karta III. raz. od N. Y. do Ljubljane stane \$111.77, retur karta pa \$200. Kdor ni rad dolgo na morju, temu priporočamo to potovanje.

Skupno potovanje na 3. julija

Oskar Wilde:

Učitelj modrosti

Ze kot otrok je bil bolj poln vednosti o Bogu kakor le kdo. Ko je bil deček, so prihajali svetniki in pobožne žene, ki so prebivale v svobodnem mestu njegovega rojstva in se čudili globoki modrosti njegovih odgovorov. In ko so mu starši dali obleko in pristan polnoletnosti, jih je poljubil in zapustil in odšel v svet, da bi svetu govoril o Bogu. Kajti v onem času jih je bilo mnogo na svetu, ki niso prav nič vedeli o Bogu ali pa so imeli napačne pojme o njem in so molili krive bogove, ki niso prebivali po gajih in se niso prav nič brigali za svoje zveste. In obrnil je svoj obraz proti soncu in odpotoval. Hodil je bos, kakor je videl hoditi svetce, ob pasu je imel usnjato torbo in steklenico iz žgane zemlje.

In ko je stopal po deželni cesti, ga je napolnjevalo veselje, ki izvira iz vednosti o Bogu in brz prestanka je pel pesmi v božjo slavo: in čez nekaj časa je pri-

šel v prečudno deželo, kjer je bilo mnogo mest. In šel je skozi enajst mest. Nekatera so ležala v dolinah, druga ob obrežjih velikih rek in zopet druga na gričih. In v vsakem mestu je našel učenca, ki ga je ljubil in mu sledil. In tudi velika množica ljudi mu je sledila in v vsakem mestu in modrost božja se je razširjala po vsej deželi in mnogi vladarji so se izpreobrnil; in duhovni v svetiliščih, kjer so stale podobne malikov, so spoznali, da so izgubili polovico dohodkov. In če so opoldne udarjali na boben, ni prišel nihče, ali pa zelo redki a pavi in mesnini darivam, kakor je bil običaj v deželi pred njegovim prihodom.

Toda čim bolj mu je narod sledil, čim večje je bilo število njegovih učencev, tem večja je bila njegova bolest. In ni vedel, kaj je bila njegova bolečina tako velika. Kajti vedno je govoril o Bogu, kajti vedno je obilica modrosti o Bogu, ki mu jo je Bog sam naklonil.

In nekega večera je šel iz enajstega mesta, iz mesta v Armeniji, in njegovi učenci in velika

množica ljudi mu je sledila; in vzpel se je na goro, spdel na skalo in njegovi učenci so stali okoli njega in množica je klečala v dolini.

On pa je sklonil glavo v roke in jokati in rekel svoji duši: "Zakaj sem tako poln bolesti in strahu in zakaj mi je, kakor, da je vsak od mojih učencev moj sovražnik."

In duša mu je odgovorila in rekla:

"Bog te je napolnil s popolno modrostjo in ti si to modrost predal drugim. Dragoceni biser si razdelil in obleko brez šiva si raztrgal. Kdor predaje modrost, ropa samega sebe. Podoben je opemu, ki daje svoj zaklad razbojnikom. Ali ni Bog modrejši od tebe? Kdo si, da razkrivaš skrivnosti, ki ti jih je Bog dal? Nekeč sem bila bogata, sedaj sem obubožala. Nekeč sem gledala Boga, pa si mi ga ti zopet zakril."

In zopet je jokati, kajti vedel je, da je njegova duša govorila resnico in da je drugim delil božjo modrost in da je podoben človeku, ki se drži božjega obla-

čila in da ga verjeto zaspušča temboj, čim bolj raste število onih, ki so mu verovali.

In rekel je samemu sebi: "Nič več ne bom govoril o Bogu. Kdork predaje modrost, ropa samega sebe." In nekaj ur kasneje so prišli njegovi učenci, se priklonili do tal in rekli: Mojster, govori nam o Bogu, kajti ti imaš popolno božjo modrost, ki je ni nima nihče drugi."

In odgovoril jim je in rekel: "Govoril vam bom o vseh stvarih v nebesih in na zemlji, toda o Bogu vam ne bom govoril. Niti sedaj niti pozneje vam ne bom govoril o Bogu."

In so se razjeli in so rekli: "Vodil si nas v puščavo zato, da bi te poslušali. Kaj boš lačne poslal od sebe, nas in množico, ki ti je sledila?"

In odvrnil jim je in rekel: "Ne bom vam govoril o Bogu."

In množica je godrnjala zoper njega in rekla: "Prišel si nas v puščavo in nam nisi dal jesti. Govori nam o Bogu in to nam bo zadostovalo."

Toda on jim ni odgovoril besede. Kajti vedel je, da bi prodajal zaklad, če bi jim govoril o Bogu.

In njegovi učenci so odšli žalostni in množica se je vrnila v svoje hiše. In mnogo jih je umrlo na potu.

In ko je bil sam, je vstal, obrnil obličje k mesecu in potoval sedem mesecev in ni pripovedoval nikomur in odgovarjal nikomur. In ko je potoval sedmi mesec, je prišel v puščavo, ki se imenuje puščava velike reke. In tam je našel votlino, nastanil se je v njej, si napravil ležišče iz ločja in postal puščavnik. In vedno je alavil Boga, ki mu je naklonil nekoliko modrosti o sebi in o svoji veličini.

Ko je puščavnik sedel nekega večera v votlini, je videl mladega moža hudobnega in lepega obraza, ki je v bogatem oblačilu in praznih rok šel mimo. Vsak večer je šel mimo mladi mož praznih rok in vako jutro se je vračal s akrlatom in biseri. Bil je razbojnik in je ropal karavane in trgovce.

In puščavnik je gledal nanj in ga pomiloval. Toda ni črnil besede. Kajti vedel je, kdor izpregovarja besedo, izgubi vero. Nekega jutra, ko se je mladi mož vračal s polnimi rokami akrlata in bisero, je obstal, namršnil obrvi, zacepal z nogo in rekel puščavniku: "Zakaj me tako ogleduješ, kadar grem mimo? Kaj je, kar vidim v tvojih očeh? Se nihče me ni gledal tako. Tvoj pogled je kakor želo in me be-ga."

In puščavnik mu je odgovoril: "Kar ti vidiš v mojih očeh, je sočutje. Sočutje gleda iz mojih oči na te."

In mladi mož se je zasmehljivo nasmeljal in zaklical puščavniku s trpkim glasom: "Skriat in bisere imam v svojih rokah, ti pa imaš ležišče iz ločja, da na njem ležiš. Kako sočutje imaš ti do mene in zakaj me pomiluješ?"

"Pomilujem te, ker nič ne veš o Bogu," je odvrnil puščavnik.

"Kaj je ta modrost tako dragocena?" je vprašal mladi mož in se približal votlini.

"Boj je dragocena kakor ves akrlat in vsi biseri sveta," je odgovoril puščavnik.

"In ti imaš to dragocenost?" je vprašal razbojnik in se približal še bolj.

"Nekeč sem jo imel," je odvrnil puščavnik. "Bil sem poln modrosti o Bogu. Toda v svoji modrosti sem je razsajal in delil drugim. Toda se vedno je to, kar je ostalo v meni, dragocenejša mimo akrlata in bisero."

Ko je mladi ropar to slišal, je vrgel akrlat in bisere od sebe, potegnil kratak meč iz skrivljene jekla in rekel: "Takoj mi daj modrost božjo, ki jo imaš. sicer te ubijem. Cemu te ne bi umoril, če imaš zaklad, ki je večji od mojega?"

In puščavnik je razprostri roke in rekel: "Kaj ni bolje zame, da pridem v najbližje hrame božje, kakor pa da živim na svetu brez njegove modrosti. Ubij me, če hočeš, toda modrosti božje ti ne dam."

In mladi razbojnik je pokleknil in ga prosil, a puščavnik mu ni hotel niti govoriti o Bogu niti izročiti svojega zaklada. Tedaj pa je mladi razbojnik vstal in rekel puščavniku: "Bodi po tvoji volji. Kar mene zadeva, pojdem v mesto sedmih grehov, ki je le tri dni hoda oddal od tam mi bodo dali za moj akrlat veselje in moji biseri se bodo izpremenili v radost."

In vzel je svoj akrlat in bisere in je hitro odšel s njimi.

Puščavnik pa je klečal za njim, ga rotil in mu sledil. Tri dni je šel za roparjem po cesti in ga prosil, naj se obrne in naj nikar ne gre v mesto sedmih grehov.

Od časa do časa se je razbojnik okrenil k puščavniku in mu rekel: "Ali mi hočeš dati svojo modrost božjo, ki je dragocenejša od akrlata in bisero? Če to storiš, ne pojdem v mesto."

In vedno je puščavnik odgovarjal: "Vse kar imam ti dam, le tega ne. Kajti tega ne smem."

In ob mraku tretjega dne sta prišla do velikih akrlatnih vrat mesta sedmih grehov. Iz mesta je odmeval hrup in glasen smeh.

In mladi ropar se je nasmehnil v odgovor in je hotel potrkati na vrata. Tedaj pa je puščavnik stekel naprej, ga zgrabil za oblačilo in mu rekel: "Razprostri svoje dlani, položi svoje roke okoli mojega vratu in pritisi svoje uho na moje ustne in dai ti bom kar mi je ostalo od modrosti božje."

In mladi mož je obstal.

In ko je puščavnik oddal vso božjo modrost, je padel na tla in jokati in globoka tema mu je zakrila mesto in razbojnika, da ju ni nič več videl.

In ko je tako ležal in jokati, je zapazil, da stoji nekdo poleg njega: imel je noge iz kovine in njegovi lasje so bili kakor tenka volna. Dvignil je puščavnika in mu rekel: "Doselej si imel popolno modrost božjo. Odalej imej popolno božjo ljubezen. Cemu jokaš?" In ga je poljubil.

SEZNAM PRINEDE SLOVENSKEH ORGANIZACIJ V CHICAGO.

Peški zbor "Triglav."—Koncert v nedeljo, 25. aprila, v Hrvatskem narodnem domu v So. Chicago.

Soc. klub št. 1 JSZ.—Dramska predstava v nedeljo, 2. maja, v dvorani SNPJ.

Dr. "Zvon" št. 70 JSK.—Veselica v soboto, 8. maja, v dvorani SNPJ.

Peški zbor "Slovan"—Koncert v nedeljo, 30. maja, v Hrvatskem narodnem domu v So. Chicago.

Dr. št. 1 SSPZ.—Piknik v nedeljo, 20. junija, na Steznarjevem vrtu v Willow Springsu, Ill.

Zveza slovenskih organizacij.—Piknik v nedeljo, 4. julija, na Steznarjevem vrtu v Willow Springsu, Ill.

Dr. "Danica"—Piknik v nedeljo, 18. julija, na Albert Mizakovem vrtu, Lyons, Ill.

Dr. "Zarja"—Piknik v nedeljo, 25. julija, na Steznarjevem vrtu v Willow Springsu, Ill.

Dr. št. 850 SNPJ.—Veselica v soboto, 2. oktobra, v dvorani SNPJ.

Dr. št. 86 SNPJ.—Veselica v soboto, 9. oktobra, v dvorani SNPJ.

Soc. klub št. 1 JSZ.—Dramska predstava v nedeljo, 5. decembra, v dvorani SNPJ.

Bolgarski zeliščni čaj

Spomladna tonika za kri.

Ovešči vaš sistem.

Pomladni vaš leta.

Ojasta vašo kri.

Naročite sveži zavoj pri lekarnarju na 35c, 75c ali \$1.25.

(Adv.)

NAROČNIKI POZOR!

Znamenje (Mar. 31-1926)

pomeni, da vam je naročnina potekla ta dan. Ponovite jo pravočasno, da vam lista ne ustavi. Ako lista ne prejmete, je mogoče vstavljen, ker ni bil plačan. Ako je vaš list plačan in ga ne prejmete, je mogoče vstavljen valed napačnega naslova, pišite nam dopisnico in navedite stari in novi naslov.

Naši zastopniki so vsi društveni tajniki in drugi zastopniki, pri katerih lahko plačate naročnino.

Naročnina za celo leto je \$5.00 in za pol leta pa \$2.50. Člani S. N. P. J. doplačajo za pol leta \$1.90 in za celo leto \$3.80.

Za mesto Chicago in Cicero za leto \$6.50, pol leta \$3.25, za člane \$5.30.

Za Evropo stane za pol leta \$4.00, za vse leto pa \$8.00.

Tednik stane za Evropo \$1.70. Člani doplačajo samo 50c za poštnino.

Naročnino lahko tudi sami pošljete na naslov:

UPRAVNIŠTVO

"PROSVETA"

2657 S. Lawndale Ave.

CHICAGO, ILL.

Za prijetne ljudi, ki imajo mnoge boljše naslage.

Novo veselje imamo za prijetne in stare ljudi, ki se počutijo utrujene in so izmučeni valed življenjskih skrbí.

Tisoče rabi preparacijo, zvano Nuga-Tone, in poročajo o čudovitih uspehih v par dneh. Zakaj? Ker isto je priprava, ki dela in jači kri, živce, mišice in spolni sistem. Daje dober tek, stimulira jetra, obliži na popravilo črevesja do normalnega delovanja. Je dobro za slabo prebavo, napenjanje, glavobole, umazan jezik, neprijeten okus v ustih, pogosto puščanje vode, slab spanec in tisto utrujenost, ki jo počutite v jutro.

Ce vam letoga še ni predpisal vaš zdravnik, pojdite k vašemu zdravniku in kupite steklenico. Zove se Nuga-Tone. Je skromakovo zdravilo, ker za \$1.00 dobite celomeščno zalogo. Je prijetno za živati. Poskusite ga par dni gubiti ne morete, ker isto vas mora zadovoljiti ali pa vam lekarnar povrne vaš denar. Tako je isto prodano. Ogledite si garancijo na vsakem paketu.

Priporočano, jamčeno in na prodaj v lekarnah in trgovinah z zdravili.

Agitirajte za "Prosveto!"

HAZNAILO ROJAKOM,

prijateljem, in znancom, ter vsem mojim odjemalcem širom Amerike se zahvaljujem za naklonjenost, katero ste mi izkazali s obilnimi naročili, katerih je bilo dvakrat več letos kot prešlo leto.

To je dokaz, da moje klobase in prekajeno meso je vresnici prve vrste in s tem, da so odjemalci zadovoljni je moj največji uspeh. S prvim junjem tega leta preneham razpolagati moj izdelok, ker bo potem nastalo preveč vroče. Torej tudi se vam še prilika, da si hitro naročite v tem času klobas in drugega mesa, da boste imeli dovolj za čez poletje. Jamčim vam, da se ne bodo pokvarile. Pošljem vam jih 5 funtov ali več. Denar se pošlje s naročilom poština je plačana osiroma všteta. Pišite na naslov:

JOSEPH LESKOVAR,

610—14th Street, Racine, Wis.

P. S. Prihodnje jesen bom preskrbel, da bo vsak rojak imel priliko nabavit si moje fine prave domače izdelke krvine in mesene klobase, doma pri svojem groceriju; valed tega prošim, da mi pošljete imena in naslove vaših grocerij lastnikov, a katerimi bom stopil pozneje v svezu in tako ustregel vsem širom Amerike. (Adv.)

Krasen spomin je

Zgodovinska spominaka S. N. P. J. knjiga

"AMERIŠKI SLOVENC"

Knjiga je ilustrovana s nad 200 slikami, obsega 632 strani, je krasno trdo vezana v plavih platnicah in ima zlato črke besedilo na hrbtu, ter krasen slat snak S. N. P. J. na sprednji platnici. Sobotratje in sestre S. N. P. J., ter drugi rojaki, knjiga je prvovrstno delo in na finem Star English papirju tiskana. Naročite takoj!

Cena je \$5.00

s poštne vred.

Naročnino pošljite na upravništvo Prosveta,

2657 So. Lawndale ave., Chicago, Ill.

Naročite lahko tudi ZAPISNIK S. REDNE KONVENCIJE SNPJ., mehko vezan, cena 50c

Tiskarna S. N. P. J.

SPREJEMA VSA V TISKARSKO OBRT SPADAJOČA DELA.

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice,

časnike, knjige, koledarje, letake itd. v sloven-

skem, hrvatskem, slovaškem, češkem, nemškem,

angleškem jeziku in drugih.

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA

NA ČLANSTVO S. N. P. J., DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI.

CENE ZMERNE, UNUSKO DELO PRVE

VRSTE.

VSA POJASNILA DAJE VOĐSTVO TISKARNE.

Pišite po informacije na naslov: S. N. P. J. Printery, 2657-59 South Lawndale Avenue,

Chicago, Ill.

TAM SE DOBE NA ŽELJO TUDI VSA UST-

MENA POJASNILA.

GREH

Spisal Ivan Cankar.

(Konec.)

Legel je in ni mogel spati. Oči so mu bile zatijene, ali slišal je vse, tudi če se je zgenila, hlika v senu in najbolj razločno je slišal svoje žalostne misli. Ležal je dolgo in senca na sosednji hiši se je plazila zmerom višje; bilo je pač že pozno popoldne in zdavnaj že je bilo odzvonilo k litanijam.

Zaskripale so stopnice in Tone se je prestrašil. Prišla je mati, stala je vrh stopnic in v roki je držala skodelico kave in kos belega kruha. Tako plašen, ubog in poln ljubezni je bil njen obraz, da se je Tonetu zasmilila.

"Ali si spal, Tone?"

"Nisem, prepnoče je."

"Kave sem ti prinesla in kruha."

Postala je in je čakala, da bi Tone izpregovoril in da bi potem morda sedla poleg njega v seno in da bi govorila, kakor sta govorila včas, ko sta obdela pozno v noč in je bilo srce obema polno upanja.

Ali Tone je molčal, bolela ga je njena ljubezen.

"Jej, Tone, in potem malo zaspi! Tako nemirno si spal sinoči."

— Ali morda vendar kaj služi? — je pomislil. Morda je kaj slišala, ko sem govoril po noči v sanjah. In zdaj ne ve natanko, rada bi po ovinkih spravila iz mene. —

Pogledal ji je pazljivo v obraz in srce mu je bilo nemirno.

"Kaj sem govoril v spanju?"

"Govoril si in kričal, pa ni bilo razumeti ničesar. . . . Kaj se ti je sanjalo?"

"Pozabil sem!" je odgovoril malomarno, skoro neprijazno in se je obrnil v stran.

Mati je postala in nato je šla. Dokler so skripale stopnice, je ležal Tone mirno in se ni okrenil, ali vedel je, da se je ozrla mati vrh stopnic in je čakala, da bi jo ogovoril. Ko so utihnili koraki v veži, je sedel in je popil kavo, polizal je tudi sladkor, ki je bil na dnu.

— Da bi se še znočilo! Kako počasi se mrači noč in kako nizko je še senca tam! —

Mračilo se je in na ulici je bilo živahneje, tudi na stazi za vrtem. Na podstrežju pa se ni slišalo; zaduhlo je bilo kakor prej in dikało je zmerom močnejše po senu. Tone je stal pred vrati in je gledal na ulico; kadar je začul glasove spodaj, se je skril, da bi ga kdo ne opazil.

— Kako se smejo vsi! Starci so, pa se smejo kakor otroci, in glej, poljubujejo se celo tam za vrtem. Imajo pač vsega dovolj in nič jim ni treba misliti ne skrbeti. Tudi jaz bi rad tako živ. . . in popeljal bi se v mesto, iz mesta še dalje, do morja, preko morja v beli fadij. . .

Hipoma so prišle sanje, lepe, vroče, polne solnce in pisanih barv. Prišle so ali razveselili ga niso moge. Sanjal je in se v sanjah je zavzdihnil, zahropel. Breme je ležalo na sru in se ni hotelo geniti.

— V tistem hipu, ko doseže senca vrh strehe, se odpravim. Bog vedi, če se je že kaj izpremenilo tam, če je še vse, kakor je bilo. Morda so duri še odprte, kakor sem jih bil ostavil, tudi deska je morda še na istem mestu. Samo pogledati bi bilo treba — takoj bom vedel, če je bil kdo tam ali ne. In potem bo jasno tudi vse drugo.

Mislil je naporno in težko je čakal, da bi dosegla senca vrh visoke strehe. Plazila se je počasi in Tone se je vselej oddahnil, kadar je izginila v senco nova vrsta opeke.

— In če bi bilo vse tako, če bi, postavim, nihče se nič ne slutil, nič ne vedel, potem bi se dalo pač še napraviti, vsaj čakati bi se dalo. . . Vse bi lepo popravil, skril kam tisto mačko, očedil desko, obrisal kri —

Ali vztrpetel bi od stude in od groze, že od same misli, so se mu šibila kolena.

— Vse je izgubljeno, nič se ne da več napraviti in vseeno je, če slušajo ali ne. —

Napetil se je; sosednja hiša je bila vaa v senci in sinje sence so plavale že tudi po nebu. Stopal je po stopnicah oprezno, tiho, takako, da bi ne zaskripale in bi slišala mati, ki je bila morda v veži.

— Preko polja pojdem in kadar pojdem, bo že noč. —

Ovinek je bil velik — preko polja in travnikov, po blatnih stazah, preko jarkov, po holmu gori skozi smrekov gozd in od druge strani v vas, naravnost proti cerkvi.

Šel je hitro, po travniku je tekkel, skakal je preko jarkov in kmalu je bil na holmu. Hladno je bilo tam, zrak je bil miren in blagodišeč. Videlo se je po vasi doli, kjer so se vžigale luči, in zdelo se mu je, da sliši veselo glasove.

— Tako žive mirno in nič jim ni na sru. —

Tudi gozd je bil miren, prijazen, razprostran se je na ono stran v daljavo, hribo se je vzdigal za hribo in sam tih, miren gozd. Tja bi šel človek, lagubil se in legel. . .

Navzdol je stopal bolj počasi, bal se je, da bi koga ne srečal.

— Samo da bi prišel varno do pokopališča in potem mimo zidu do vrat. Če ne stoji tam fantje in kade. . . ali če ne sedi pred farovškim vrtem cerkvenik in čaka, da bi zaklenil duri v zakristijo. Morda jih je že zaklenil, da bi prišel prej v krčmo. —

Prestrašil se je in je pospešil korake.

— Predolgo sem čakal, pot ni bila kratka in tega nisem pomislil. Ničesar ne pomislim. . . .

Plazil se je ob pokopališču in noge so se mu tresele od strahu. Nikogar ni bilo za cerkvijo in stopil je že hitro, da bi skočil a par koraki do duri, ko so mu noge odnevale.

— Zdaj, prav zdaj, je cerkvenik v zakristiji. Luč je prižgana. Tam stoji in pospravlja obleko in potem pojde pometat pred oltar. . . . Kako bi se zdaj vrnil? Nocoj mora biti, drugače ne bo nikoli. —

In strah ga je hipoma minil, šel je mirno, prijel je za kljuko in je odprl.

V zakristiji je gorela sveča, akoro je že dogorevala in mehki vosek je lil po svečniku. — Šel je še in je pozabil ugasniti svečo, tako se mu je mudilo v krčmo. Lahko bi se kaj vžgalo. —

Ugasnil je tip, nato je odklenil duri v cerkev; ključ je bil v ključavnic. Naglo, a sklonjeno glavo je stopal mimo velikega oltarja; ni pripognil kolena in tudi prekrizal se ni.

Plezal je po vijugastih stopnicah in dolga je bila pot, ovinek za ovinkom, nikoli ni bilo konca. Nič ni tipal ob zidu, ali noge so vedele pot, stopale so varno. Postal je pred okepecem in je gledal po dolini; mirno je ležala vasa tam doli, luči so gorele mirno nočjo, nobena ni vztrepetala; in zdaj so se vrstili hribi, v temno daljavo, do legega neba. . . . Tja bi šel človek, tja daleč. . .

Bil je pred durmi, odprte, so bile. Toda domislil se je in ni prestopil praga, šel je po stopnicah dalje; ko je stopil, se je dotaknil vrvi in